

IZBY // ROOMS

Martin Knut

31.1. - 9.3. Múzeum Vojtecha Löfflera

Vstupujeme do galérie pozostávajúcej z niekoľkých izieb. Jedná sa o miesta reflektujúce naše vnútorné zátišia, ktorými nás maliar, filantrop a spoluzakladateľ Ligy za duševné zdravie Martin Knut sprevádza v jeho aktuálne prebiehajúcej samostatnej výstave s názvom *Izby // Rooms* v Múzeu Vojtecha Löfflera v Košiciach. Z pozície pozorovateľov sme vyzvaní ku konfrontácii individuálnej percepcie vonkajšieho sveta dopadajúceho na vnútorné javiská našich duší.

Martinovu súčasnú umeleckú tvorbu charakterizuje niekoľko fundamentálnych prvkov, dominujúcich vo formálnej i konceptuálnej rovine vystavených diel. Kľúčový význam zohráva diera, demonštrujúca prázdnotu, ničotu či osamotenie. Avšak nejedná sa len o jej vizuálne zobrazenie, Martin fyzickým zásahom do plátna vyrezáva priestor na nové významy. Tento akt chápe ako duálne zastavenie času, ktorým simultánne narúša komunikačný tok diela obohatený o komentár k zachyteniu reality. Divákov povzbudzuje k umiestneniu osobnej interpretácie do ním vytvorenej prázdnoty. Diery odchodných veľkostí kompletizujú minimalistické siluety figúr. Po väčšine sú zobrazené len v linke, bez konkrétnych detailov častí tela. Svojou jednoduchosťou lavírujú v hĺbavej melanchólíi kompozície malieb, niekedy umiestnené v kúte plátna, inokedy čeliace rozplývavej situácii každodennosti. Martin sa pohybuje v prírodných, ambivalentných odtieňoch farieb, avšak kolorit zelenej, modrastej či zemitej miestami obmieňa výraznou žltou i červenou. Ďalšie piliere koncepcie autorských malieb pozostávajú z krátkych poetických výrokov odrážajúcich psychologično ľudských bytostí. Tieto výpovede sú ako súčasť kompozície uvedené v blízkosti zaznamenaného deja na plátne.

Literárny presah síce prvotne môže pôsobiť ako ilustrácia či komiks, no zámer slovného uchopenia skutočnosti tkvie práve v čiastočnom navnadení pozorovateľa na určitý smer, ktorým sa vydať pri nahliadnutí do jednotlivých izieb. Nezostáva tak vylúčený pred bránami vlastného vnútra, kde je nemožné uchopiť koncept predložený samotným autorom. Martin ho pozýva, aby sa odhodlaný vydal na cestu hlboko do svojej duše aj tam, kam pravdepodobne sám často nezachádza. Intímne ucelená a súčasne disparátna kurátorská koncepcia sprevádza návštevníka prostredím, ktoré evokuje familiárny dojem. Akoby sme sa na danom mieste už kedysi vyskytli, aj keď je to len po prvý raz. Reflektuje témy prežívané nami všetkými, čím sa nás dotýka bez rozdielov na naše subjektívne vymedzené spoločenské rozhrania.

Podstatným fragmentom je taktiež inštalácia vzbudzujúca interakciu so zúčastneným pozorovateľom. Plynulé prechádzanie dielami narúšajú nečakané, vzájomne sa popierajúce momenty. Pokiaľ sme sa vstupom do výstavného priestoru postupne adaptovali na určité vnímanie textu s obrazom, túto kontinuitu naštrbujú okamihy, v ktorých sa odrazu text na plátne nenachádza. Obmieňajú ho veľkoformátové maľby, nábytok pochádzajúci zo zbierky Vojtecha Löfflera i objekty menších rozmerov. Počiatočnou impresiou dokážu navodiť charakter maľby, avšak svojimi mnohovrstevnými úrovňami sa pohybujú na pomedzí exaktnej definície obrazu ako takého. Diváka tým opäť situujú do pozície aktívneho bádateľa, pretože k odhaleniu jednotlivých vrstiev je potrebné sa k nim priblížiť, prekročiť hranicu osobného priestoru a precítiť ich dôverne a zblízka.

Okrem rozmanitosti foriem sa výstavná koncepcia vyníma kolaboráciou viacerých účastníčok, podieľajúcich sa na finálnej verzii inštalácie pod kurátorským vedením historičky umenia Gabriely Garlatyovej. V rámci Letnej akadémie Kurátorských štúdií vznikol na podnet Juraja Čarného a Martina Knuta workshop pozostávajúci z priamej angažovanosti vychádzajúcich kurátoriek v teoretickom uchopení osobitných izieb. Nie je pravidlom, že spolupráca väčšieho počtu ľudí musí nevyhnutne vyústiť v harmóniu prítomnú práve na košickej výstave *Izby // Rooms*. Selekcia prezentovaných tém súznie v citlivom podaní útrap sužujúcich novodobú spoločnosť. Dominika Blahunková predostiera *Samotu* ako bolesť spôsobenú absenciou zdieľania prítomnosti s ďalším človekom. Je to pocit chladný, sychravý a bolestivo známy. Izba usporiadaná podľa Barbory Florekovej s názvom *Von je dnu / Dnu je von* kontrastne odráža zápasenie interných ľudských pocitov s ohľadom na externé predpoklady či očakávania. S neustále sa opakujúcimi kolobehmi, z ktorých je občas nemožné vystúpiť nás zoznamuje Nikola Landers. V *jednom kruhu* predostiera model deštruktívneho habituálneho správania a činov. Pokračujeme do izby Dominiky Nazarejovej. Vynárajú sa *Známe pocity a situácie*. Možno sme ich nezažili priamo z bezprostrednej blízkosti dotýkajúcej sa aj keď len marginálne každého. Podliehanie závislostiam i alkoholizmu je v prípade mnohých jedincov slovenskej populácie viac než aktuálne. Akým spôsobom to ovplyvňuje ich rodiny, blízkych, známych či samotnú

spoločnosť? Pokiaľ sa k odpovediam nedokážeme odhodlať, privíta nás v izbe *Nerozhodnosť sa rozhodnúť* Mária Masaryková. Vraciame sa spätne k osobným verdiktom našich každodenných životov? Sústavné návraty k rozhodnutiam minulým i budúcim vyčerpávajú plynulé bytie v prítomnosti.

Odtiene pocitov vo vnútri izieb našich duší posudzujeme, lúštíme i narovnávame. Niekedy je ťažké im porozumieť a neutopiť sa v nich. Pramenia v medziľudských vzťahoch - väzbách, ktoré všade navôkol sadíme a následne pestujeme. Martin Knut nám prostredníctvom prechádzania jednotlivými izbami pripomína, že aj ľahkosť bytia strieda jeho náročnosť a najmä úprimným dialógom s vnútorným smerovaním našich emócií dokážeme tieto nejasné trýzne eliminovať.